EELNÕU
……

VABARIIGI VALITSUS

Eesti seisukohad Euroopa innovatsioonipaketi kohta

1. Kiita heaks järgmised majandus- ja tööstusministri esitatud seisukohad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse, millega kehtestatakse meetmete raamistik liidu innovatsiooniökosüsteemi tugevdamiseks ning muudetakse määrust (EL) 2017/1001 (Euroopa innovatsiooniakt) (COM(2026) 567) eelnõu ning nõukogu soovituse, milles käsitletakse regulatiivliivakastidega seotud ühiseid põhimõtteid, et toetada innovatsiooni ja tulevikukindla õigusraamistiku loomist, kohta:

Euroopa innovatsioonimäärus

1.1 Eesti toetab Euroopa innovatsioonimääruse eelnõu eesmärki tugevdada Euroopa innovatsiooniökosüsteemi, kiirendada uuenduslike lahenduste turule jõudmist ja vähendada liikmesriikidevahelist õiguslikku killustatust ühtsete põhimõtete ja raamistike loomise abil. Peame oluliseks, et eelnõuga loodav õigusraamistik oleks paindlik, tagaks õiguskindluse ega tooks kaasa liigset halduskoormust. Eelnõu peab toetama kogu innovatsiooniprotsessi alates teadus- ja arendustegevusest kuni väljatöötatud lahenduse tegeliku kasutuselevõtuni. Selleks tuleb eelnõus luua võimalus liikuda edukalt lõpule viidud teadus- ja arendushankest lahenduse esimese kasutuselevõtu ja kommertstellimuseni ilma, et selleks tuleks korraldada uus hankemenetlus.

1.2 Toetame innovatsiooni soodustavate riigihangete laialdasemat kasutamist, et suunata avaliku sektori ostujõudu innovatsiooni ja võimaldada riigil olla uuenduslike lahenduste esimene kasutaja ja ettevõtete referentsklient. Seejuures tuleb eelnõus vältida jäiku menetlusnõudeid, sealhulgas kohustuslikke osakaale ja tähtaegu, mis piiravad innovatsiooniprojektide eripäraga arvestamist. Eelnõu peaks keskenduma innovatsiooni soodustavate tingimuste loomisele, samas kui hankemenetluste nõuded peaksid olema koondatud ühtsesse Euroopa Liidu riigihangete õigusraamistikku, vältides regulatsioonide kattumist ja dubleerivaid kohustusi.

1.3 Toetame eelnõus piiriülestele ühishangetele lihtsustatud raamistiku loomist ja seeläbi innovatsioonisõbraliku ettevõtluskeskkonna arendamist, et vähendada innovatsioonilõhet ning toetada ettevõtete kasvu ja piiriülest tegutsemist Euroopa Liidu siseturul. Peame oluliseks, et piiriüleste ühishangete raamistik soodustaks lisaks hankijate vastutuse ja menetlusreeglite reguleerimisele ka uuenduslike lahenduste ühist katsetamist, teadus- ja arendustaristu ühiskasutust ning tulemuste vastastikust tunnustamist, et toetada ühtse Euroopa innovatsioonituru kujunemist.

1.4 Toetame eelnõus meetmeid, mis soodustavad uuenduslike lahenduste väljatöötamist, turule jõudmist ja kasutuselevõttu ning aitavad kõrvaldada innovatsiooni takistavaid struktuurseid tõkkeid. Eelkõige peame oluliseks toetada uute innovaatiliste ettevõtete teket ja kasvu ning neisse investeerimist, vältides seejuures täiendavat halduskoormust ja ebaproportsionaalseid nõudeid. Eelnõus sätestatavad nõuded ja kvaliteedikriteeriumid peavad olema paindlikud ja proportsionaalsed ning arvestama ettevõtete erineva arengufaasi, ärimudeli ja riskiprofiiliga, et need ei takistaks innovatsiooni või turule sisenemist.

1.5 Eesti toetab innovatsioonimääruse eelnõu eesmärki parandada teadusarendustegevuste tulemuste turule jõudmist. Toetame eelnõu kohast Euroopa Liidu Intellektuaalomandi Ameti juurde pädevuskeskuse loomist, et soodustada intellektuaalomandi õiguste üleandmist ja litsentsimist ning

parandada innovaatiliste ettevõtete võimalusi kaasata rahastust, vältides seejuures liikmesriikide teenuste dubleerimist. Peame oluliseks, et eelnõus sätestatud intellektuaalomandi hindamisraamistik suurendaks läbipaistvust ja usaldusväärust, kuid selle kasutamine jääks vabatahtlikuks ega määraks tehingupooltele siduvalt intellektuaalomandi väärtust.

1.6 Toetame intellektuaalomandipõhiste varade suuremat kasutamist ettevõtete kasvu, investeeringute kaasamise ja rahvusvahelise konkurentsivõime suurendamisel. Selleks peab loodav intellektuaalomandipõhise vara ühtne hindamismetoodika parandama intellektuaalomandi väärtushinnangute võrreldavust ja usaldusväärsust ning toetama intellektuaalomandi kasutamist tagatisena, säilitades tehingupoolte õiguse hinnata selle sobivust ja väärtust.

1.7 Eesti ei toeta Euroopa Komisjonile ulatuslike volituste andmist eelnõu olemuslike elementide ja põhinõuete, muu hulgas riskihindamis- ja maandamisnõuete kehtestamiseks delegeeritud või rakendusaktidega, vaid peab vajalikuks sätestada need eelnõus. Delegeeritud aktidega võib vajaduse korral täpsustada üksnes eelnõu mitteolemuslikke tehnilisi küsimusi.

Regulatiivliivakastide soovitus

1.8 Eesti eelistab kehtestada Euroopa innovatsioonimääruses ühtsed põhimõtted regulatiivliivakastide loomiseks ja kasutamiseks uuenduslike lahenduste arendamisel ja testimisel, sealhulgas regulatiivliivakasti selge määratluse ning õigusliku aluse, mitte piirduda üksnes mittesiduva soovitusega. Regulatiivliivakastide üldise raamistiku kujundamisel peame oluliseks vältida dubleerimist Euroopa Liidu valdkondlikes õigusaktides ette nähtud eriregulatsiooniga ning säilitada paindlikkus, mis võimaldab arvestada valdkondlike regulatiivliivakastide eripära ja õigusraamistikuga.

1.9 Peame oluliseks, et teiste liikmesriikide pädevad asutused tunnustaksid regulatiivliivakastides osalenud projektide väljumisaruandeid ja katsetulemusi. Regulatiivliivakastidest kogutud andmed saavad toetada õigusruumi asjakohastamise vajaduse hindamist ja arendamist nii riigisisesel kui ka Euroopa Liidu tasandil.

2. Eesti esindajatel Euroopa Liidu Nõukogu erinevatel tasanditel väljendada ülaltoodud seisukohti.

3. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumil teha punktis 1 nimetatud seisukohad teatavaks huvirühmadele, kes olid kaasatud seisukohtade kujundamisesse. Riigikantseleil esitada punktis 1 nimetatud määruse eelnõu ja seisukohad Riigikogu juhatusele ning teha seisukohad teatavaks Eestist valitud Euroopa Parlamendi liikmetele ning Eestist nimetatud Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee ja Regioonide Komitee liikmetele.

Kristen Michal
Peaminister

Keit Kasemets
Riigisekretär